

PARTER OCH DOMSLUT

Björn Ekström

Parter

Tilltalad

BJÖRN Krister Ekström, 19440429-9119
c/o Sten-Åke Markström, Storängsvägen 33, 914 92 Lögdeå

Offentlig försvarare
Advokat Kristian Shumkov
Norrlandsadvokaterna AB
Sjögatan 1 A, 891 60 Örnsköldsvik

Åklagare

Assistentåklagare Viktoria Lundqvist
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Umeå
Box 3003, 903 02 Umeå

Domslut

Brott som Björn Ekström döms för

Grovt barnpornografibrott, 2019-08-14, 16 kap 10 a § 1 st 5 p och 5 st
brottsbalken i sin lydelse före 1 maj 2020

Påföljd

Fängelse 4 månader

Rapporterade lagrum

Rätten har dömt till lindrigare straff än vad som är föreskrivet för brottet eftersom det föreligger omständigheter som avses i 29 kap 5 § 2 st brottsbalken (s.k. billighetsskäl) och det finns särskilda skäl för strafflindring.

Förverkande och beslag

I beslag taget gods förklaras förverkat från Björn Ekström enligt 36 kap. 9 och 10 §§ brottsbalken då de använts som brottsverktyg och innehåller barnpornografiskt material: (Polismyndigheten, 2019-5000-BG86016.1 (Stationär dator), 2019-5000-BG86016.2 (USB-hubb), 2019-5000-BG86016.4 (Tidning), 2019-5000-BG86016.7 (14st USB-minnen), 2019-5000-BG86016.8

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress	Besöksadress	Expeditionstid	Telefon	E-post
Box 138 901 04 Umeå	Nygatan 45 Umeå	måndag–fredag 08:00–16:00	090-17 21 00	umea.tingsratt@dom.se
				Webb Info om vår personuppgiftsbehandling: www.umeatingsratt.domstol.se

(Tidning), 2019-5000-BG86016.9 (Papper), 2019-5000-BG98440.3 (Tidning), 2019-5000-BG98440.4 (Pärm (orange rygg)), 2019-5000-BG98440.5 (Pärm (grön)), 2019-5000-BG98440.6 (Pärm (grön, märkt (92)-85)), 2019-5000-BG98440.7 (Spiralblock), 2019-5000-BG98440.8 (Folder)). Beslaget ska bestå.

I beslag taget gods förklaras förverkat från Björn Ekström enligt 36 kap. 12 § brottsbalken då det rör sig om föremål som kan antas komma till användning i samband med ett brott: (Polismyndigheten, 2019-5000-BG86016.3 (Två VHS-kassetter), 2019-5000-BG86016.5 (Äldre diskett i ZIP-disk format (5,25"))), 2019-5000-BG86016.6 (18st 3,5" disketter)). Beslaget ska bestå.

Sekretess

Sekretessbestämmelserna i 18 kap. 15 §, 21 kap. 7 § och 35 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämpliga på uppgifterna i de bilder med tillhörande text som lagts fram vid huvudförhandlingen inom stängda dörrar.

Brottsofferfond

Björn Ekström ska betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kr.

Ersättning och återbetalning

Kristian Shumkov ska få ersättning av staten med 33 249 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 24 424 kr arbete
- 2 175 kr tidspillan
- 6 650 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

YRKANDEN

Åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Björn Ekström ska dömas för grovt barnpornografibrott enligt 16 kap 10 a § 1 st 5 p och 5 st brottsbalken i sin lydelse före 1 maj 2020.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

1.1 GROVT BARNPORNOGRAFIBROTT (5000-K906763-19)

Björn Ekström har på digitala enheter innehaft och betraktat i vart fall 1 775 barnpornografiska bilder (övergreppsmaterial), varav 781 bilder är att betrakta som särskilt hänsynslöst övergreppsmaterial samt på ~~dysiska~~ *fysiska* enheter innehaft och betraktat flertalet tidningar, pärmar och spiralblock innehållande barnpornografiska bilder (övergreppsmaterial). Det hände från okänd tidpunkt till och med den 14 augusti 2019 i Umeå kommun eller på annan okänd plats i Sverige.

Gärningen ska rubriceras som grovt brott på grund av att innehavet omfattat ett mycket stort antal bilder som är att betrakta som särskilt hänsynslöst övergreppsmaterial och bland annat utgör dokumentation av verkliga övergrepp på barn, som exempel orala, vaginala och anala våldtäkter på barn, barn som avbildats med sperma på kroppen, barn som urinerar och barn som begår övergrepp på andra barn.

Björn Ekström begick gärningen med uppsåt.

Överstruken och kursiverad text avser justering gjord av åklagare under huvudförhandling.

Förverkande och beslag

Åklagaren har yrkat att i beslag taget gods förverkas från Björn Ekström i första hand enligt 36 kap. 2 § brottsbalken då de använts som brottsverktyg och innehåller barnpornografiskt material, i andra hand enligt 36 kap. 3 § 1

punkten brottsbalken då de kan komma att användas för att begå brott och i tredje hand enligt lag (1994:1478) om förverkande av barnpornografi då ett förverkande inte är oskäligt: (Polismyndigheten, 2019-5000-BG86016.1 (Stationär dator), 2019-5000-BG86016.2 (USB-hubb), 2019-5000-BG86016.4 (Tidning), 2019-5000-BG86016.7 (14st USB-minnen), 2019-5000-BG86016.8 (Tidning), 2019-5000-BG86016.9 (Papper), 2019-5000-BG98440.3 (Tidning), 2019-5000-BG98440.4 (Pärm (orange rygg)), 2019-5000-BG98440.5 (Pärm (grön)), 2019-5000-BG98440.6 (Pärm (grön, märkt (92)-85)), 2019-5000-BG98440.7 (Spiralblock), 2019-5000-BG98440.8 (Folder)).

Åklagaren har yrkat att i beslag taget gods förverkas från Björn Ekström enligt 36 kap. 3 § 1 p. brottsbalken då de kan komma att användas för att begå brott: (Polismyndigheten, 2019-5000-BG86016.3 (Två VHS-kassetter), 2019-5000-BG86016.5 (Äldre diskett i ZIP-disk format (5,25")), 2019-5000-BG86016.6 (18st 3,5" disketter)).

INSTÄLLNING

Björn Ekström har vidgått de sakomständigheter åklagaren gjort gällande och erkänt barnpornografibrott av normalgraden. Han bestritt åklagarens begäran om förverkande.

UTREDNING

Björn Ekström har hörts.

På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med Sofia Karlsson och Sten-Åke Markström. Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat beslagsprotokoll, PM avseende husrannsakan, fotografier från husrannsakan, fotografier av beslag, PM om innehåll i beslag, protokoll över analys av digital information och granskningsprotokoll.

Tingsrätten har med stöd av 35 kap. 7 § rättegångsbalken avvisat av åklagaren erbjuden bevisning i form av syn av ett representativt urval av det barnpornografiska materialet eftersom Björn Ekström inte ifrågasatt materialets innehåll och eftersom tingsrätten genom granskningspromemorian och vittnesuppgifterna från Sofia Karlsson haft ett fullgott underlag för bedömningen av materialet och gärningens straffvärde.

SKÄL

Skuldfrågan

Bakgrund

Av utredningen har följande framkommit. I samband med att Björn Ekström skulle flytta till från ett äldreboende till ett annat sommaren 2019 fick han hjälp av sin gode man Sten-Åke Markström med att ordna de praktiska frågorna. När ett uthus som Björn Ekström disponerade skulle tömmas hittade Sten-Åke Markström stora mängder tryckt pornografiskt material och även tryckt barnpornografiskt material. Sten-Åke Markström befarade att Björn Ekström

också kunde ha tillgång till digitalt barnpornografiskt material och gjorde därför en polisanmälan. I anledning av anmälan gjordes husrannsakan hos Björn Ekström den 14 augusti respektive den 11 september 2019. Vid dessa tillfällen togs det barnpornografiska material som omfattas av åtalet i beslag. Genom tillslagen kunde också konstateras att Björn Ekström under lång tid genomfört en kartläggning av barn i umeåområdet och att han i stor utsträckning genom skriftliga anteckningar kommenterat barnen på ett påtagligt sexuellt sätt.

Tingsrättens bedömning

Björn Ekström har genomgående försökt bagatellisera och bortförklara sitt agerande och bland annat uppgett att den kartläggning av barn som han ägnat sig åt grundas på ett allmänt vetenskapligt intresse. Tingsrätten konstaterar att hans förklaringar inte förtjänar tilltro och konstaterar även att han medgett att en "liten lustfaktor" kan ha bidragit till hans agerande. Genom vad som framkommit av utredningen bedömer tingsrätten att det är uppenbart att Björn Ekström har ett sexuellt intresse av barn och att detta har motiverat honom till att inskaffa det barnpornografiska material som hittats hos honom. Det rör sig därmed om ett uppsåtligt innehav och Björn Ekström ska därför dömas för barnpornografibrott.

När det gäller frågan om rubricering bedömer tingsrätten att det genom den åberopade granskningspromemorian och uppgifterna från vittnet Sofia Karlsson är utrett att 781 av de totalt 1 775 bilderna är att betrakta som särskilt hänsynslöst övergreppsmaterial. Här konstaterar tingsrätten att Sofia Karlsson redogjort för hur bilderna har klassificerats och att hon under ed intygat att de bilder som klassificerats som särskilt hänsynslöst material alla innehåller sådana försvårande moment som anges i gärningsbeskrivningen, nämligen bland annat dokumentation av verkliga övergrepp på barn, som exempelvis orala, vaginala och anala våldtäkter på barn. Med hänsyn till den stora

mängden särskilt hänsynslöst övergreppsmaterial ska gärningen bedömas som grovt brott.

Påföljdsfrågan

Björn Ekström är ostraffad sedan tidigare och ska nu dömas för grovt barnpornografibrott. Vid tidpunkten för gärningen låg straffminimum för grovt barnpornografibrott vid fängelse sex månader. Med hänsyn till den totala mängden barnpornografiskt material och till mängden särskilt hänsynslöst material bedömer tingsrätten att straffmättningsvärdet för gärningen uppgår till åtta månaders fängelse. Omständigheten att Björn Ekström är över 80 år gammal ska beaktas som en förmildrande omständighet. Utredningen ger dock inte stöd för att därutöver beakta hans hälsotillstånd i mildrande riktning (29 kap. 5 § första stycket punkten 2 brottsbalken). Det kan också konstateras att det tagit över fem år från det att utredningen inleddes till dess att åtal väckts, vilket ska beaktas (29 kap 5 § första stycket punkten 3 brottsbalken). Därutöver bör det enligt tingsrättens mening beaktas att Björn Ekström fått vänta oskäligt länge på sin rättegång (se Europakonventionen art. 6.1).

Med hänsyn till dessa omständigheter finns särskilda skäl att döma till ett lindrigare straff än vad som vid brottstillfället var föreskrivet för brottet (29 kap. 5 § andra stycket brottsbalken). Tingsrätten bedömer sammantaget att straffmättningsvärdet uppgår till i vart fall fyra månaders fängelse (jämför Svea hovrätts dom i B 13546-22). Grovt barnpornografibrott är ett brott av sådan art att påföljden ska bestämmas till fängelse om inte speciella skäl med tillräcklig styrka talar för att någon annan påföljd ska väljas (se NJA 2002 s. 265). Det finns inga sådana skäl och påföljden ska därför bestämmas till fängelse fyra månader.

Övriga frågor

Kristian Shumkov ska få den ersättning han begärt. Denna kostnad ska staten stå för.

När det gäller frågan om förverkande bedömer tingsrätten – med tillämpning av de bestämmelser som trädde i kraft den 8 november 2024 – beträffande punkten 1 att det rör sig om dels barnpornografiskt material, dels material som använts som brottsverktyg och att materialet därför bör förverkas med stöd av 36 kap. 9—10 §§ brottsbalken. Beträffande punkten 2 bedömer tingsrätten att det rör sig om föremål som kan antas komma till användning i samband med ett brott. Mot denna bakgrund bör förverkande ske med stöd av 36 kap. 12 § brottsbalken.

Det finns skäl att förordna om fortsatt sekretess beträffande det bildmaterial med tillhörande text som åklagaren förevisat inom stängda dörrar.

Eftersom Björn Ekström döms för brott som inte enbart har penningböter i straffskalan ska han betala en avgift enligt lagen om brottsofferfond.

RÄTTEN

Rådmannen Anders Dahlin samt nämndemän.

Digitalt signerad av rådmannen Anders Dahlin

ÖVERKLAGANDEINFORMATION

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Umeå tingsrätt senast **den 3 april 2025**. Överklagandet ska vara skriftligt. Umeå tingsrätt skickar det vidare till Hovrätten för Övre Norrland.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Umeå tingsrätt och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Umeå tingsrätt. Tänk på att skicka

det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Umeå tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Hovrätten för Övre Norrland.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Hovrätten för Övre Norrland skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Hovrätten för Övre Norrland tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall:

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Umeå tingsrätt eller Hovrätten för Övre Norrland om du har frågor.